

6. Уголовный кодекс Украины, ч. 1 ст. 36.
7. Уголовный кодекс Украины, ч. 2 ст. 36.
8. Постановление Пленума Верховного Суда Украины «Про судову практику у справах про необхідну оборону» от 26 апреля 2002 р. № 1 – Преамбула.
9. Конституція України, ст. 65 Кримінальне право України: Загальна частина: Підручник / М. І. Бажанов, Ю. В. Баулін, В. І. Борисов та ін.; За ред. проф. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. – 2-е вид., перероб. і допов. – К.: Юрінком Інтер, 2005. – С. 293–294.

Лифарь А.О.

студентка,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичний університет імені Ярослава Мудрого

МЕДИКО-ПРАВОВЕ ЗНАЧЕННЯ ТА СУТНІСТЬ ЛІКАРСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ В КОНТЕКСТІ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНУ

Конституція України, а саме стаття 49, проголошує, що кожен має право на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування [1]. Стаття 32 містить заборону втручатись в особисте і сімейне життя, а також заборону збирати, зберігати, використовувати конфіденційну інформацію про особу без її згоди. Аналогічні принципи встановлені в Загальній декларації прав людини та Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [2; 3] Положення статті 145 КК України встановлює покарання за умисне розголошення лікарської таємниці особою, якій вона стала відома у зв'язку з виконанням професійних чи службових обов'язків, якщо таке діяння спричинило тяжкі наслідки.

Однією з найпоширеніших проблем сьогодення виступає лікарська таємниця, яка є однією з основних складових медичного права та медичної етики. Інститут кримінально-правового забезпечення лікарської таємниці (ст. 145 КК України) є відносно новим і малодослідженим наукою кримінального права України. Уведення кримінальної відповідальності за розголошення лікарської таємниці з одного боку, свідчить про збільшення засобів охорони прав громадян, але, з іншого боку, враховуючи досить нечасте застосування зазначеної статті, обумовлює необхідність вирішення ряду питань, пов'язаних з загально соціальною і кримінально-правовою характеристикою незаконного розголошення лікарської таємниці [8].

Це питання досліджували такі науковці: Є.В. Лашук, Л.К. Карпенко, О.Е. Радутний, В.Г. Карпук, С.О. Козуліна та інші.

Лікарська таємниця є складовою більш широкого поняття – професійна таємниця. Інформація, яка є професійною таємницею повинна відповідати таким вимогам:

- стала відомою особі в силу виконання нею своїх професійних обов'язків;
- заборона на поширення довіреної інформації, яка може завдати шкоди правам і інтересам довірителя;
- інформація не відноситься до відомостей, що становлять державну і комерційну таємницю.

Як бачимо, лікарська таємниця відповідає всім перерахованим вимогам, що робить її однією з різновидів професійної таємниці. У науковій літературі існують різні підходи до розуміння лікарської таємниці, запропонованих соціологами, медиками, юристами. Одні з них наголошують на морально – етичну сторону лікарської таємниці, інші – на права пацієнта, треті – на осіб, зобов'язаних зберігати таємницю.

Наприклад, І.Сенюта розуміє під лікарською таємницею всі відомості, що отримані від хворого чи виявлені при медичному обстеженні, лікуванні, що не підлягають розголошенню без згоди хворого [5, с. 46].

В. Головченко, Л. Грузова зазначають, що лікарська таємниця – це відомості про хворобу, особисте та інтимне життя хворого, що стають відомими медичним працівникам у процесі виконання ними своїх професійних обов'язків [6, с. 28].

Інші дослідники характеризують цю таємницю як захищені згідно з законодавством відомості про факт звернення за медичною допомогою, стан здоров'я громадянина, діагноз його захворювання та інші відомості отримані в процесі його обстеження та лікування, зобов'язання, які покладаються на осіб, що виконують професійні службові та інші обов'язки в сфері медичної діяльності [4].

Проте лікарська таємниця може стати відомою під час виконання службових та інших обов'язків і не у сфері медичної діяльності. Тому І. Шатковська справедливо зазначає, що для загального поняття таємниці недостатньо знання довіреної інформації про факти, а необхідним ще є обов'язок зберігати отриману інформацію [7]. Але в результаті проведених досліджень 320 громадян України, 279 осіб та 75 лікарів з 105 визначили, що обов'язок зберігати лікарську таємницю виникає також у осіб, які проходять разом лікування або обстеження та тих осіб, яким інша особа довірила лікарську таємницю стосовно себе з умовою її подальшого нерозголошення. Тому, доцільним буде розширити перелік осіб, які можуть бути суб'єктом незаконного розголошення лікарської таємниці, адже розголошення, вчинене зазначеними особами, так само може призвести до зазначених у ст. 145 КК України тяжких наслідків, як

і розголошення, вчинене особами, яким лікарська таємниця стала відома у зв'язку з виконанням професійних чи службових обов'язків.

Таким чином, узагальнюючи все вищезазначене є підстави вважати, що лікарська таємниця це інформація захищена законодавством, а тому може бути розголошена самою особою, якої вона стосується, а у випадках передбачених законодавством іншими особами.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996 р. // ВВР, 1996, № 30, ст. 141.
2. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 року.
3. Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод від 01.11.1950 р.
4. Сенюта І. Медична таємниця : медико – правові аспекти // Львівський правничий часопис «Життя і право», № 1, 2005. – С. 43-50.
5. Головченко В., Грузова Л. Лікарська таємниця як медико – правова проблема // Юридичний вісник, 2001.
6. Стеценко С.Г. Медицинское право – Учебник – Спб : Юридический центр Пресс, 2004. – С. 246-267.
7. Шатковська І. Лікарська таємниця як об'єкт правового регулювання / І. Шатковська // Підприємництво, господарство і право. – 2009. – № 12. – С. 109-111.
8. Карпенко Л. Лікарська таємниця як предмет злочину, передбаченого ст. 145 КК України.

Милимука Л.М., Слюсарчук Д.Д.

студенти,

Національний університет «Одеська юридична академія»

ОСОБЛИВОСТІ СПІВУЧАСТІ У ЗЛОЧИНІ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИМ СУБ'ЄКТОМ

Співучасть завжди надає злочину більшої суспільної небезпеки. Об'єднання зусиль двох і більше осіб полегшує вчинення злочину, його приховування, уникнення винними кримінальної відповідальності. Спільні, злагоджені злочинні дії, організовані і керовані, у більшості випадків, значно підвищують ефективність дій, спрямованих на досягнення злочинного результату. Не зважаючи на те, що за останні десятиліття здійснено чимало досліджень, присвячених питанням співучасті, в теорії і сьогодні існує розбіжність думок щодо актуальних питань кваліфікації злочинів, вчинених у співучасті. Це зумовлює у багатьох випадках помилковість судових рішень, у тому числі при кваліфікації злочинів і призначенні покарання. Таким чином можна